

PORONHOITOALUEEN KOIRANOMISTAJIEN OPAS

Kallio Elina

Opinnäytetyö

Maaseutuelinkeinot
Agrologi (AMK)

2022

Maaseutuelinkeinot
Agrologi (AMK)

Tekijä	Elina Kallio	Vuosi	2022
Ohjaaja	Kirsi Muuttoranta		
Toimeksiantaja	Lapin ammattikorkeakoulu		
Työn nimi	Poronhoitoalueen koiranomistajien opas		
Sivu- ja liitesivumäärä	28 + 16		

Opinnäytetyöni aiheena on asuminen koiran kanssa poronhoitoalueella ja koiran porovapaus. Opinnäytetyönä tuotin oppaan, joka on suunnattu poronhoitoalueella asuville koiranomistajille. Raportissani käyn opinnäytetyöni ja oppaan tekemisen vaiheet alusta loppuun.

Koirien aiheuttamat porovahingot ovat vuosittainen puheenaihe ja ongelma poronhoitoalueella. Koirien kouluttaminen porovapaaksi ja pelkästään tiedon lisääntyminen omistajien keskuudessa olisi merkittävää ja hyödyllistä niin koiranomistajille kuin koko poronhoidolle. Oppaan tavoitteena on tuoda tiivistetysti tietoa poroista ja poronhoidosta, koiranomistajia koskevista laeista ja vakuutuksista, porovahingoista sekä siitä, miten ja missä koira voi kouluttaa porovapaaksi.

Tiedon lisääntyessä opinnäytetyöni pitkän ajan tavoite ja toive olisi, että koirien aiheuttamat porovahingot vähenisivät ja että koiranomistajat ottaisivat porot sekä poronhoitajat huomioon kouluttamalla omat koiransa porovapaiksi. Aineiston oppaaseen olen kerännyt tutkimalla aiempia artikkeleita, uutisia, kirjallisuutta sekä haastattelemalla alan yhdistyksiä ja henkilöitä.

Avainsanat
Muita tietoja

koira, porovahingot, porovapaus
Opinnäytetyön liitteenä on opas.

Rural industries
Agronomist

Author	Elina Kallio	Year	2022
Supervisor	Kirsi Muuttoranta		
Commissioned by	Lapland University of Applied Sciences		
Subject of thesis	Guide for dog owners in the reindeer husbandry area		
Number of pages	28 + 16		

The subject of thesis is about living in the reindeer husbandry area with dogs and how to train the dog to be free of reindeer. The result of the thesis is a guide for dog owners in the reindeer husbandry area. The thesis includes the process of the work.

Reindeer damages caused by dogs is a yearly subject and a problem in the reindeer husbandry area. Training dogs free of reindeer and increasing knowledge among dog owners would benefit both parties, both dog owners and reindeer husbandry. The purpose of the guide is to bring information about reindeer. Also, about the laws and liabilities which consider the dog owners, damage of the reindeer and also how and where you can train your dog free of reindeer.

The long term goal of the thesis is that when the knowledge increases among dog owners, the damage to reindeer caused by dogs would decrease. Also, the goal and wish would be, that the dog owners would take reindeer and the reindeer owners in account by training their dogs free of reindeer. The material of the guide has been collected by studying previous articles, news and literature on the topic. Interviews have been carried out in associations and people related to the topic were interviewed.

Key words dog, damage to reindeer, free of reindeer
Special remarks The thesis includes a guide.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TYÖN LÄHTÖKOHDAT JA RAJAUS.....	8
2.1 Koirien aiheuttamat porovahingot	8
2.2 Koirat Ruotsissa ja Norjassa.....	9
2.3 Metsästyksen vaikutus.....	10
2.4 Kehittämismahdollisuudet.....	11
2.5 Hankkeet.....	12
2.6 Aiheen ja tehtävän rajausta	14
2.7 Oppaan tietoperusta	15
3 MENETELMÄT JA TYÖTAVAT	17
3.1 Tiedonkeruu oppaaseen	17
3.2 Porotilojen ja kouluttajien etsiminen.....	17
4 TYÖPROSESSI.....	19
4.1 Prosessin ja oppaan vaiheet.....	19
4.2 Tehtyjen ratkaisujen ja päätösten perustelut.....	23
4.3 Työprosessin ja lopputuotteen arviointi.....	25
5 POHDINTA.....	26
LÄHTEET.....	27
LIITE	29

ALKUSANAT

Ensimmäiseksi haluan kiittää ohjaajaani Kirsi Muuttorantaa, joka auttoi minua pohtimaan minulle sopivaa opinnäytetyöaihetta, sekä oli apuna koko prosessin läpi. Kiitos myös Lapin ammattikorkeakoululle, joka toimi työni toimeksiantajana.

Opinnäytetyöni opasta varten sain paljon tietoa ja apua Paliskuntain yhdistyksen porotalousneuvoja Vilma Sanaksenaholta, Yhteinen poronhoitoalue -hankkeen projektipäällikkö lida Melamieheltä sekä Poromies-lehden toimituskunnan Sarai-Natalia Kelalta. Kiitos heille. Heidän avullaan opas julkaistaan ja aiheesta kirjoitetaan Poromies-lehteen. Haluan kiittää myös kaikkia oppaassa ilmoitettuja porotiloja ja muita, jotka jakoivat tietonsa ja taitonsa opasta varten.

1 JOHDANTO

Olen valinnut opinnäytetyöaiheekseni koiranomistajat poronhoitoalueella ja liittänyt siihen myös koiran porovapauden. Aihe valikoitui lähes itsestään omien kiinnostuksen kohteiden sekä aiheen ajankohtaisuuden kautta. Ohjaajana minulla toimi Kirsi Muuttoranta ja toimeksiantajana Lapin ammattikorkeakoulu.

Asun Rovaniemellä ja harrastan metsästystä koirieni kanssa valtion metsästysalueilla sekä liikun paljon luonnossa koirieni kanssa. Rovaniemi kuuluu poronhoitoalueeseen, ja työskentelen itsekin porojen parissa. Olen siis harrastukseni ja töittäni puolesta paljon tekemisissä metsästäjien, koiranomistajien ja poronhoitajien kanssa. Valmistumisen jälkeen minusta myös tulee poronhoidon ammattilainen. Tämän vuoksi minusta tuntui luontevalta ja kiinnostavalta tämä opinnäytetyöaihe, josta tiesin paljon jo entuudestaan.

Halusin liittää pääaiheeseen eli koiran omistaminen poronhoitoalueella vielä koiran porovapauden. Koska koirien aiheuttamat porovahingot ovat aina kriittinen ja vuosittainen puheenaihe koiranomistajien ja poronhoitajien välillä, halusin omalla panoksellani ja opinnäytetyölläni tuoda lisää tietoa poronhoitoalueella asumisesta ja kulkemisesta koiran kanssa sekä siitä, missä koira voi totuttaa poroihin. Koirien aiheuttamia porovahinkoja tapahtuu vuosittain ja on ongelma koko poronhoitoalueella.

Koirien kouluttaminen perustuu toistoihin sekä omistajan ja koiran väliseen suhteeseen. Kun koira totutetaan poroille, se vaatiikin paljon toistoja. Koirien kouluttamisesta porovapaaksi hyötyvät sekä koiranomistajat, että poronomistajat. Kun muutin pohjoiseen koulutin heti myös omat koirani porovapaiksi.

Opinnäytetyöni tavoite on oppaan avulla tuoda helpossa ja selkeässä muodossa tietoa kaikille koiranomistajille poronhoitoalueella, ja motivoida koiranomistajia kouluttamaan koiransa porovapaiksi. Oppaaseen on kasattu olennaisin tieto, mitä koiranomistajan poronhoitoalueella olisi hyvä tietää. Oppaan tieto on haettu alan kirjallisuudesta, uutisista, artikkeleista ja lehdistä. Opasta varten olen myös haastatellut alan yhdistyksiä ja asiantuntijoita.

Työni pitkän ajanjakson tavoite ja toive olisikin, että tiedon lisääntymisen ja kohdistamisen myötä koirien aiheuttamat porovahingot vähentyisivät. Opinnäytetyön tuloksena tuotettu opas on suunnattu poronhoitoalueella asuville koiranomistajille ja oppaaseen on kerätty paikkoja poronhoitoalueella, missä koirien omistajat voisivat totuttaa ja kouluttaa koiraansa hallitusti poroihin. Tavoitteena on myös lisätä yhteistyötä koirankouluttajien ja poronomistajien välillä, minkä seurauksena tieto ja taito lisääntyisivät molemminpuolisesti.

2 TYÖN LÄHTÖKOHDAT JA RAJAUS

2.1 Koirien aiheuttamat porovahingot

Metsästyksessä poronhoitoalueella sekä koirien aiheuttamista porovahingoista löytyy artikkeleita, uutisia ja hankkeita. Aihe on esillä vuosittain ja viime vuosina ollut todella ajankohtainen, sillä koirien aiheuttamien vahinkojen määrä vaikuttaa lisääntyneen. Jotta tilanne muuttuisi, olisi tärkeää tavoittaa koiranomistajat ja motivoida heitä kouluttamaan koiransa porovapaiksi. Poronhoitoalueella kulkee paljon metsästäjiä ja retkeilijöitä koiriensa kanssa, sekä aivan tavallisia seurakoiria. Vaikka poro ja poronhoito ovat alueella asuville varmasti edes etäisesti tuttuja asioita, ei moni välttämättä ymmärrä mitä kaikkea koiranomistajana tulisi tietää ja tehdä asuessaan poronhoitoalueella ja mikä omistajan vastuu on koirastaan.

Koira voidaan mieltää porovapaaksi eri tavoilla. Riistaviettisen metsästyskoiran voidaan ajatella olevan porovapaa, kun se ei koe poroa riistaksi ja jättää ne rauhaan. Tavallisen seurakoiran voi kouluttaa jättämään porot yksinkertaisesti huomiotta. Samalla tavalla kuin koulutettaessa hihnäkäytöstä ja muiden koirien ohittamista. Poron silmissä koira on kuitenkin aina peto, oli se sitten pieni seurakoira tai iso metsästyskoira. On tärkeää muistaa, että poro reagoi aina koiraan vaikkei koira reagoisi poroon. Vapaana juokseva koira kohdatessaan poroja voi aiheuttaa pahojakin vahinkoja joko heti tai pidemmällä ajanjaksolla. Tämä tarkoittaa, että vaikka vahinko ei sattuisi heti, stressin vuoksi esimerkiksi vaatimet saattavat luoda vasansa myöhemmin kohtaamisen jälkeen. Vahingot voivat myös olla aineellisia tai aineettomia eli esimerkiksi poron kuolema tai poronhoitotöiden häiriintyminen. Aiheesta onkin kirjoitettu monena vuotena Poromies-lehdessä.

Vuonna 2011 Paliskuntain yhdistys laittoi kyselyn kaikille paliskunnille koirien aiheuttamista häiriöistä poronhoidolle. Jopa 79 prosenttia paliskunnista vastasi kyselyyn ja vastanneista 98 prosenttia kertoi koirien aiheuttaneen häiriöitä ja vahinkoja. Tavanomaisimpia vahinkotapauksia olivat muun muassa koirien laukottamisesta poroille aiheutuneet vammat ja tapaturmat, joista ilmoitettiin kyselyssä eniten. Yleistä oli myös porotöiden häiriintyminen. Vahinkoja ilmoitettiin tapahtuvan kaikkialla, niin maastossa kuin tarhoissa. (Poromies 2011, 5–6.)

Vaikka syksyn koettiin olevan kaikista tapaturmaherkin aika metsästyskauden osuessa poronhoitovuoden ruuhkaisimpaan aikaan, vahinkoja ja häiriöitä sattuu kuitenkin ympäri vuoden. Tämä vaikuttaa jo porojen luontaiseen elämänrytmiin. Keväisin vaatimet saattavat luoda vasansa koirien laukottamisesta aiheutuneen stressin vuoksi ja vasat erkaantuvat emistään. Syksyisin rykimä häiriintyy, joka puolestaan vaikuttaa tiinehtymiseen ja seuraavan vuoden vasasyntyvyyteen. Porot ovat levottomia ja leviävät väärille alueille normaalilta laidunkierroltaan. Mikäli koiraa ja koiranomistajaa ei saada kiinni itseteossa tai koiranomistaja ei itse ilmoita vahingosta, tapahtuneen vahingon tai häiriön todentaminen voi olla vaikeaa. Monessa paliskunnassa koettiin, että yhteistyö viranomaisten ja koiranomistajien kanssa on haastavaa ja korvauksia on vaikea saada. (Poromies 2011, 5–6.)

Koronapandemian myötä ihmisten arki on muuttunut ja etätyöt mahdollistavat kotimaan matkailun eri tavalla kuin aiemmin. Pohjois-Suomi on monelle mieleinen kohde niin retkeilyyn tai vaikka metsästyksen näkökulmasta. Matkailu kotimaassa mahdollistaa myös koirien mukaan ottamisen reissuun. Vuonna 2020 syksyllä kun ulkomaanmatkailu ei ollut vaihtoehto, kotimaan matkailijoiden osuus Lapissa nousi kaksi prosenttia verrattuna vuoden takaiseen (Sallinen 2020). Etätyö on myös mahdollistanut sen, että yhä useampi suomalainen on hankkinut vapaaajan asunnon Pohjois-Suomesta, joten poronhoitoalueella oleskellaan enemmän ja pidempään kuin ennen. Matkailijoiden ja heidän koiriensa lisääntyminen poronhoitoalueella onkin haastatteleni poromiesten mielestä osasyllinen koirien aiheuttamien porovahinkojen lisääntymiseen (Kantola 2022; Lappalainen 2022; Maununiemi 2022; Pasma 2022).

2.2 Koirat Ruotsissa ja Norjassa

Ruotsissa ja Norjassa on hyvin pitkälti samanlainen lainsäädäntö koiria kohtaan kuin Suomessa. Koirien kiinnipitoaika alkaa Ruotsissa samaan aikaan kuin Suomessa, mutta kestää päivän pidempään. Norjassa kiinnipitoaika alkaa huhtikuun ensimmäinen päivä ja kestää myös päivän pidempään eli 20. elokuuta saakka. (Norsk Kennel Klub 2022; Svenska Kennelklubben 2022.) Toisin kuin Suomessa,

Ruotsissa ja Norjassa porojen omistusoikeus kuuluu saamelaisille (Nieminen 2014, 217).

Ruotsissa porotaloutta hoitaa Ruotsin saamelaisten valtakunnanjärjestö SSR. Samaan tapaan kuin Suomen Paliskuntain yhdistys, myös SSR on laatinut ohjeet ja säädökset siihen, miten tulee toimia, mikäli koira vahingoittaa poroja. Säädöksissä käydään läpi kiinnipitoaika, poronomistajan oikeudet ja poronhoitolaki sekä koiranomistajan korvausvelvollisuus. (Karlsson 2022.)

Koirat eivät ole ongelma vain Suomessa, vaan aiheuttavat harmia koko poronhoitoalueelle Pohjoismaissa. Ylen Pohjoismaiset saamenkieliset uutiset kertoi toukokuun alussa tapauksesta, jossa Ruotsin Jämtlandissa lähellä Storlienä oli onnistuttu kuvaamaan, kun koira raatelee vuoden ikäistä poroa elävältä. Koiran oli myös nähty jahtaavan poroja. Tapahtuman hetkellä oli voimassa metsästyslain määräämä koirien kiinnipitoaika. Kallin paliskunnan puheenjohtajaa Markus Mattsonia oli haastateltu tapauksesta. Mattson painotti koirien kiinnipitämisen tärkeyttä ja totesi, että näitä vahinkoja sattuu varmasti paljon enemmän, kuin mitä tulee julki. On harvinaista, että vahinko saadaan vielä kuvattua, joten hänen mielestään oli tärkeää, että ihmiset näkevät mitä koira voi tehdä porolle. (Niia 2022.)

2.3 Metsästyksen vaikutus

Monet metsästäjät ostavat lupia valtion maille pohjoiseen ja metsälle saatetaan lähteä isollakin porukalla. Vaikka mikä tahansa koira voi aiheuttaa poroille vahinkoja, metsästyskoirat ovat suuri riskiryhmä. Metsästyskoirat ovat riistaviettisiä ja siksi alttiimpia porovahingoille, mikäli koira ei ole porovapaa tai sitä ei hallita. Metsästys on myös muuttanut muotoaan. Nykyään koirien tutkapannat, navigointilaitteet ja radiopuhelimet mahdollistavat tehokkaamman metsästyksen laajemmalla alueella ja koiria saatetaan laskea useampi kuin yksi kerrallaan metsään. Tällainen tehometsästys varsinkin hirvenmetsästyksessä aiheuttaakin voimakkaita mielipiteitä paikallisten metsästäjien ja poronomistajien keskuudessa.

Kuten metsästysaika yleisestikin, myös hirvenmetsästys ajoittuu huonoon kohtaan poronhoitovuoteen nähden. Hirvenmetsästyksessä käytettävät koirat saattavat liikkua monien kilometrien päässä omistajastaan tutkapanta kaulassaan. Syksyllä porot liikkuvat tokissa kiima-ajan takia tai poromiesten kasaamina poroerotusten vuoksi ja onkin todennäköisempää, että koira törmää matkallaan enemmän poroon kuin hirveen. Mikäli koira ei ole erikseen koulutettu porovapaaksi, ulkopaikkakuntalaisten metsästäjien koirat eivät ole tottuneet poroihin, eivätkä siis osaa erottaa sitä vääräksi riistaksi. Pahimpaan metsästysaikaan poromiehet joutuvat joissakin paliskunnissa suosituilla metsästysalueilla päivystämään tokkaa ympärivuorokautisesti koirien varalta. (Rehtonen 2021.)

Paliskuntain yhdistys onkin lähettänyt Maa- ja metsätalousministeriölle lausunnon, jossa käydään läpi koirallisen metsästyksen aiheuttamia ongelmia porotaloudelle. Lausunnossa vastustetaan hirvenmetsästyksen aikaistamista ja kiimauroituksen lyhentämistä. Vaatimuksina ovat myös koirien käytön rajoittaminen poronhoitoalueella sekä määrätyt ajankohdat, jolloin porovapaaksi koulutettuja koiria voi käyttää metsästyksen. (Rehtonen 2021.)

2.4 Kehittämismahdollisuudet

Oppaan teon aikana mieleeni tuli muutamiakin ideoita ja keinoja, jotka saattaisivat toimia. Koska oikean tiedon sekä sopivien koulutuskeinojen saaminen mahdollisimman monelle koiranomistajalle on haastavaa vain yhden tahon kautta, tulisi ongelmaa lähestyä sekä koiranomistajan että poronomistajien silmin. Mielestäni tehokkain ja houkuttelevin tapa saada koiranomistajia kouluttamaan koiransa porovapaaksi, voisivat olla paikallisten koirayhdistysten teemapäivät sekä kursitarjonta.

Hankeideana voisi olla esimerkiksi tukiraha niille poroiloille, jotka pystyisivät tarjoamaan koulutusta ja poroihin tutustumista koiranomistajille. Hankkeen kautta voitaisiin tukea myös asiaa edistäviä koirayhdistyksiä, jotta yhdistykset pystyisivät kutsumaan päteviä kouluttajia, esimerkiksi viikonloppukursseille. Tärkeää olisi myös, että koiria poroihin kouluttaneet tekisivät enemmän yhteistyötä poron-

omistajien kanssa ja tieto ja taito leviäisivät molempiin suuntiin. Tällä tavoin saataisiin mahdollisimman laaja ja pätevä verkosto, jota paikalliset koiranomistajat pystyisivät matalalla kynnyksellä hyödyntämään.

Olen myös huomannut, että vaikka koirien aiheuttamista porovahingoista puhutaan ja myös kirjoitetaan lähes vuosittain Poromies-lehdessä, ei koira-alan lehdissä puhuta asiasta mielestäni tarpeeksi ja aiheen vaatimalla vakavuudella. Metsästys- ja koiralehdissä on aiheesta pienimuotoisia artikkeleita, mutta ei läheskään samalla tasolla tai painokkuudella kuin esimerkiksi Poromies-lehdessä. Koiran kouluttamisesta porovapaaksi löytyi hyvin vähän, jos ollenkaan konkreettista tietoa tai artikkeleita.

Monet löytämäni metsästys- ja koira-alan julkaisut toistivat itseään, kun puhuttiin koirista poronhoitoalueella. Kerrottiin muun muassa lakipykälät, ja se että koira pitäisi opettaa porovapaaksi. Koiralle tulisi myös hankkia vakuutus. Konkreettisia neuvoja kuten miten ja missä koiran voi kouluttaa porovapaaksi ei kerrottu. Mielestäni olisikin hyvä, että asia tulisi enemmän esille metsästys- ja koira-alan valamedioissa ja lehdissä. Oppaani kaltainen lyhyt tietopaketti olisi helppo sisällyttää lehden väliin tai vaikka jakaa koira- ja metsästysseuroissa jäsenille.

Opinnäytetyöni aiheeseen liittyen ei ole aiemmin tehty vastaavanlaisia oppaita. Paliskuntain yhdistys on aktiivisesti miettinyt keinoja eri tahojen, kuten Maa- ja metsätalousministeriön kanssa, kuinka koirien aiheuttamia porovahinkoja saataisiin vähennettyä. Oppaan tarpeellisuudesta kertoo paljon sekin, että vain muutamia päiviä sen jälkeen, kun olin aloittanut opinnäytetyöprosessini Kirsi Muuttorennan ohjaamana, Paliskuntain yhdistys oli ottanut häneen yhteyttä, olisiko jollain opiskelijalla kiinnostusta tähän samaiseen aiheeseen. Olenkin luvannut oppaan Paliskuntain yhdistyksen käyttöön, minkä se voi halutessaan julkaista, jatkokehittää tai muuten hyödyntää haluamallaan tavalla.

2.5 Hankkeet

Koska koirien aiheuttamat porovahingot ovat vuosittainen ongelma, on asiaa sivuttu myös Lapin ammattikorkeakoulun toteuttamassa Yhteinen poronhoitoalue -

hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on poronhoitajien työhyvinvoinnin ja työn tuottavuuden parantaminen kehittämällä paliskunnissa ja porotalousyriyksissä tehtävää työtä. Hankkeen puitteissa on järjestetty erilaisia koulutuksia poronomistajille. (Lapin AMK 2020.)

Hanke toteutti myös Metsästys poronhoitoalueella -videon. Lyhyessä videossa käydään läpi, kuinka toimia kulkiessa poronhoitoalueella, kuten välttää metsästystä kiinteiden erotusaitojen läheisyydessä. Metsästysalueen paliskunnan isännälle on hyvä ilmoittaa kulkemisistaan, kysyä mahdollisista porotöistä alueella sekä ilmoittaa loukkaantuneista tai kuolleista poroista. Videossa koiran kanssa metsästyksessä ohjeistetaan muun muassa seuraavilla tavoilla; koiran vakuuttaminen ja miten omistaja on vastuussa koiran tekemisistä ja hallinnassa pitämisestä. Videolla on myös lainaus poronhoitolaista ja metsästyslaista, joiden mukaan porojen pelotteleminen on kielletty sekä mahdolliset seuraukset ja toimenpiteet. Videolla myös painotetaan koirien hallintaa. Koirien kanssa metsästämisessä neuvotaan pitämään vain yhtä porovapaata koira kerrallaan irti ja olla käyttämättä sellaista koira metsästykseseen, minkä tiedetään jahtaavan poroja tai se on vahingoittanut poroja. (Lapin AMK Biotalous 2021.)

Koirien aiheuttamia porovahinkoja ei ole ikinä ennen tilastoitu, joten todellisten vahinkojen määrää on vaikea arvioida konkreettisesti. Yle uutisoi vuonna 2020 koirien aiheuttamista porokuolemista ja vahinkojen tilastoinnista. Koirien aiheuttamia porovahinkoja on haluttu alkaa tilastoimaan, jotta olisi tarjota tutkittua tietoa ja tilastoja esimerkiksi viranomaisille. Paliskuntain yhdistys selvittää asiaa, ja materiaalia tilastoon kerätään verkossa täytettävällä kaavakkeella yhdessä Metsähallituksen, Riistakeskuksen ja Maa- ja metsätalousministeriön kanssa. (Tammela 2020.)

Uutisessa Paliskuntain yhdistyksen toiminnanjohtaja Anne Ollila arvioi, että konkreettisia vahinkoja tapahtuu poronhoitoalueella noin sata vuosittain. Henkensä menettää koirien aiheuttamien vahinkojen vuoksi muutamia kymmeniä poroja. Ilman tilastointia on ollut vaikea arvioida todellista määrää, mutta maa- ja metsätalousministeriön neuvotteleva virkamies Tapani Sirviö kertoo, että ongelma on

kuitenkin ministeriön tiedossa. (Tammela 2020.) Jokainen poromies tai porisäntä voi tehdä koiravahinkoilmoituksen tilastointia varten helposti verkossa. Ilmoituslomake on jatkuvasti avoinna ja siihen voi vastata ympäri vuoden. Lomakkeessa kysytään muun muassa tapahtumapaikkaa, mitä tapahtui, mitä vahinkoja siitä aiheutui ja montako koira osallisena oli.

2.6 Aiheen ja tehtävän rajaus

Alkuperäinen idea opinnäytetyötäni ja opasta varten oli, että se olisi kohdistettu metsästyskoirien omistajille ja varsinkin niille, jotka tulevat muualta päin Suomea poronhoitoalueelle metsästämään. Hyvin pian kehittäessäni ideaa sekä haastatelllessani poromiehiä ilmeni, että poronhoitoalueella jo asuvat koiranomistajat olisivat oikeampi ja tarpeellisempi kohderyhmä. Kohteena olisi nimenomaan kaikenlaisten koirien omistajat, eikä pelkästään metsästyskoirat.

Poikkeuksetta kaikki poromiehet sekä kouluttajat, joihin olin yhteyksissä opasta varten, olivat sitä mieltä, että olisi oleellisempaa saada ensin jo poronhoitoalueella asuvat koirat kuriin. Ulkopaikkakuntalaisten metsästyskoirien ei koettu olevan aivan niin iso ongelma, koska lähtökohtaisesti omistajat ovat vieraalla maalla, he ovat tarkempia koiransa kulkemisesta ja koiralla on usein myös tutkapanta. Kaikki kuitenkin totesivat, että ulkopaikkakuntalaisten koirien hallinnassa olisi paljon parantamisen varaa. Paikalliset poronhoitoalueella asuvat koiranomistajat taas heidän mielestään suhtautuvat huolettomammin koiransa kulkemiseen ja vapaana pitoon, mikä aiheuttaakin sitten porovahinkoja, kun koirat karkailevat eivätkä tottele. Paikalliset myös kulkevat luonnossa ympäri vuoden, kun taas ulkopaikkakuntalaiset metsästäjät ovat alueella vain metsästysaikoina. (Kantola 2022; Lappalainen 2022; Maununiemi 2022; Pasma 2022.)

Toinen asia oli myös koulutuksellinen näkökulma, joka rajasi kohderyhmää. Koirankoulutus ei ole kertaluontoinen asia, vaan koulutus vaatii toistoja ja pitkäjänteisyyttä omistajalta. Toisin sanoen, mikäli opas olisi kohdistettu muualta tuleville metsästäjille ja heidän koirilleen, ei yhdestä porovapauden kouluttamisker-

rasta olisi paljonkaan hyötyä, jos koiran kanssa oltaisiin vain muutama päivä vuodesta poronhoitoalueella metsästämässä. Koiraa pitäisi päästä kouluttamaan poroille eli porottamaan koira useampaan otteeseen.

Ulkopuolisten metsästäjien tuleminen poronhoitoalueella oli myös ristiriidassa poronhoitovuoden kanssa. Koska aktiivisin metsästyskausi sijoittuu syksylle, ei hallittuja koulutusmahdollisuuksia poroille oikeastaan edes olisi. Porot ovat luonnossa, ja poronhoitovuoden kiireisin aika on syksyllä poroerotusten ollessa käynnissä. Mikäli koiria haluaa porottaa, koulutusaika on kevättalvella. Silloin porot ovat monella poromiehellä talviaitauksessa tai talvilaitumilla ja ne ovat helpommin käsiteltävissä. Koulutus täytyy kuitenkin aina toteuttaa porojen ehdoilla, eikä niitä saa rasittaa liikaa. Kevättalvisin ulkopaikkakuntalaisia koirallisia metsästäjiä ei paljonkaan ole, joten tämä olisi vaikeampi toteuttaa.

2.7 Oppaan tietoperusta

Oppaan tiedot hain laajasti eri lähteistä, kuten alan kirjallisuudesta ja artikkeleista. Tärkeinä lähteinä toimivat alan lehdet, kuten Poromies-lehti sekä Paliskuntain yhdistyksen nettisivut. Tärkeitä tiedonlähteitä olivat myös poromiehet ja kouluttajat, joita haastattelin opasta varten.

Oppaassa olen avannut hieman poron historiaa. Poron historia on pitkä ja monivaiheinen. Poro polveutuu peurasta, ja poron kehitys alkaakin peuran kesyttämisen vaiheista. Suurporonhoito on saamelaisten kehittämä elinkeino, ja sen syntypaikkana on pidetty Keski-Ruotsin ja Norjan Lapin tuntureita ja ajankohtana myöhäiskeskiaikaa. Paimentolaisporonhoito levisi lännestä päin 1500-luvulla ja yleistyi Pohjois-Suomeen 1600-luvun jälkeen. Poronhoito juurtui 1700-luvulta lähtien kutakuinkin sille alueelle missä sitä tänä päivänäkin harjoitetaan. (Helle 1982, 15.) Poronhoito onkin vanhin pohjoisen elinkeino ja työllistää tänä päivänäkin monia.

Paliskunnan sivuilta löysin opasta varten laajasti tietoa poroista, porotaloudesta ja mistä tahansa muustakin poroihin liittyvistä asioista. Paliskuntain yhdistyksen

nettisivuilla on oma sivunsa muun muassa koiran kanssa metsästämiselle. Sivulla tulee esille lainsäädäntöä koskien koirien irtipitoa, yleisimpiä vahinkotapauksia, koiran omistajan vastuuta ja velvollisuuksia sekä myös poromiehen oikeuksia. Sivulla myös kerrotaan pääpiirteittäin porovuoden ruuhka-ajat ja paikat, joiden lähistöllä koiran irtipitoa tulisi välttää, kuten erotusaidat. Paliskuntain yhdistyksen sivut ovat hyödylliset koiranomistajille ja muillekin poronhoitoalueella liikkuville, sillä sieltä löytyvät kaikkien paliskuntien poroisäntien yhteystiedot. Heiltä voi kysyä ajantasaista tietoa mahdollisista porotöistä alueella, jonne on menossa, vaikka metsästäämään ja myös ilmoittaa omasta kulkemisesta. (Paliskuntain yhdistys 2022.)

Tärkeä kohta koiranomistajalle oppaassa on vastuut ja velvollisuudet sekä laki. Poronhoitoalueella koiranomistajaa koskevat poronhoitolaki ja metsästyslaki. Poronhoitolain mukaan poroja ei saa pelotella ja tästä aiheutuneet vahingot poronomistajalle ja paliskunnalle on korvattava (Poronhoitolaki 848/1990 7:42 §). Metsästyslain (615/1993) mukaan poromies saa tappa isännättömän koiran kiinnipitoaikana, jos koira tavataan ajamassa tai vahingoittamassa poroja. Tappaminen ei kuitenkaan ole sallittua, mikäli koira voidaan ottaa kiinni tai muuten estää vahinko. Metsästyslaki säätelee myös koiran pitämisestä toisen alueella, jonka mukaan koira ei saa pitää irti toisen alueella (Metsästyslaki 615/1993 8:53 §).

Koirille on määrätty metsästyslain mukainen kiinnipitoaika, joka alkaa vuosittain maaliskuun ensimmäisestä päivästä ja päättyy elokuun 19. päivään. Kiinnipitoaikana koira tulee olla kytkettynä tai välittömästi kytkettävissä. (Metsästyslaki 615/1993 8:51 §.) Koska koirien kiinnipitoaika on oleellisen tärkeä porovahinkojen ehkäisemiseksi, halusin painottaa sen tärkeyttä oppaassani tekemällä sille oman sivun (ks. liite s. 8).

Kun puhutaan vahinkoasioista ja tässä tapauksessa koirien aiheuttamista porovahingoista, halusin painottaa oppaassa, kuinka tärkeää koiran vakuuttaminen on. Oppaan vakuutusosiota varten haastattelin vakuutusyhtiö Agriaa, joka on Suomen ainoa eläinvakuutuksiin erikoistunut vakuutusyhtiö. Heiltä sainkin oleelliset ja tärkeimmät tiedot, miten koiranomistajan kannattaa koiransa vakuuttaa ja mitkä vakuutukset kattavat esimerkiksi koiran aiheuttamat porovahingot. (Agria 2022.) Vakuutuksista olen kertonut lisää liitteen sivulla 6.

3 MENETELMÄT JA TYÖTAVAT

3.1 Tiedonkeruu oppaaseen

Opinnäytetyötä ja opasta varten tehokas ja nopea tiedonkeruumenetelmä on ollut suoraan soittaminen henkilöille ja yhdistyksille. Tein yhteistyötä Paliskuntain yhdistyksen porotalousneuvoja Vilma Sanaksenahon kanssa, jolta sain paljon hyödyllistä tietoa sekä vinkkejä opasta varten. Sanaksenaho auttoi myös etsimään kouluttajia ja porotiloja opasta varten jakamalla Facebookissa eri pororyhmissä ilmoitukseni. Ilmoituksen avulla ei ikävä kyllä tullut ainuttakaan yhteydenottoa. Yhteinen poronhoitoalue -hankkeen projektipäällikkö lida Melamies antoi paljon vinkkejä ja tietolähteitä luettuaan opinnäytetyösuunnitelmani. Poromies-lehden toimituksen Sarai-Natalia Kelan kanssa keskustelimme opinnäytetyösuunnitelmani pohjalta tapoja, millä näkyvyyttä aiheelle saisi. Hänen on myös tarkoitus julkaista aiheesta artikkeli Poromies-lehteen.

Tietoperustaa opasta varten kertyi monesta paikasta. Lapin yliopiston kirjastossa pääsin käsiksi alan kirjallisuuteen ja muihin julkaisuihin. Kirjastosta löytyivät muun muassa kaikki Poromies-lehdet, jotka olivatkin tärkeä tiedonlähteeni. Lapin korkeakoulukirjaston Finna-hakupalvelu oli erinomainen apuväline, kun etsin julkaisuja hakusanoilla. Ajankohtaisia uutisia sekä artikkeleita löysin myös ihan googlettamalla sekä Facebookista alan ryhmistä, jonne oli jaettu julkaisuja aiheesta. Esimerkiksi saamenkielisen uutisen Ruotsissa tapahtuneesta porovahingosta löysin entisen työnantajani poromies Jouni Seppälän julkaisemasta Facebook-ilmoituksesta. Työni aiheesta keskustellessani haastattelemieni poromiesten kanssa hiljaista tietoa tuntuikin olevan paljon, mitä ei kuitenkaan välttämättä julkaista missään.

3.2 Porotilojen ja kouluttajien etsiminen

Lähdin etsimään oppaan koulutusosiota varten porotiloja ja kouluttajia ensisijaisesti omien kontaktieni kautta. Entinen työnantajani poromatkailutila Villa Vaamilan omistaja Heidi Nikumaa tiesi sanoa useamman koirakouluttajan sekä porotilan, joiden hän ajatteli olevan sopivia. Oppaaseen asti päättyi myös kuluneen mat-

kailusesongin työpaikkani SieriPoron porotila sekä tuleva työpaikkani Kujalan porotila. Molemmista paikoista osattiin myös ehdottaa mahdollisia paikkoja. Kujalan porotilan kautta oppaaseen tuli neljäs yhteistyötila, Palosaaren porotila. Kaikkien poromiesten kanssa tuli keskusteltua pitkään aiheesta ja haastatteluissa ilmeni vahvasti, kuinka tärkeä asia on kyseessä. Haastatteluissa kävin läpi tämän alueen tilannetta ja vahinkotapauksia ja mitä on koettu suurimmaksi haasteeksi koirien ja omistajien kanssa. Jokaisesta haastattelusta tein muistiinpanot, sekä lopuksi keräsin eniten esille nousseet seikat ja mielipiteet raporttia varten.

Ehdotettuja porotiloja sekä kouluttajia tuli yhteensä alle 20. Näistä hyvin moneen en saanut ikinä yhteyttä. Lähestymistapoina käytin soittamista, sähköpostia sekä Facebook-viestiä, riippuen siitä mitä yhteystietoja minulla oli käytettävissä. Kouluttajia haastatellessani kävin läpi heidän kokemuksiaan koiran kouluttamisesta porovapaaksi. Kysyin kaikilta myös heidän koirankoulutustaustaansa. Koska kaikki kouluttajat olivat poronhoitoalueelta, keskustelimme koirien aiheuttamista porovahingoista sekä heidän näkökulmiansa asiaan. Jokaiselta pyysin myös heidän mielestään parhaimmat keinot ja vinkit koiran porovapaaksi kouluttamiseen. Kaikki painottivat sitä, että koiran kouluttaminen porovapaaksi vaatii paljon toistoja. Haastatteluista tein muistiinpanot sekä keräsin oppaan koulutusosiota varten tietoperustan ja eniten esille nousseet koulutusvinkit.

Kaikki haastatellut kouluttajat eivät kuitenkaan halunneet nimeään oppaaseen julkistettavaksi. Syynä oli esimerkiksi omien porojen puuttuminen. Kouluttaja voi käyttää lainaporoja keväisin esimerkiksi paimenkoirien kouluttamiseen. Koska koulutusajankohta on rajallinen, koettiin ettei aika riittäisi muiden kouluttamiseen. Osa koki myös, ettei heillä ole tarpeeksi vahvaa koulutustaitoa eri koiraroduista ja metsästyskoirista, jotta kouluttaminen porovapaaksi onnistuisi koulutuksellisesti hyvin. Paimenkoiriin erikoistuneilta koirankouluttajilta Minna Mäntyranta-Mustoselta, Riikka Kenttälältä sekä Niina Laamaselta sain kuitenkin opastani varten erinomaisia koulutusvinkkejä ja tietoa koiran kouluttamisesta porovapaaksi. Kaikilla heillä oli kokemusta myös metsästyskoirien kouluttamisesta porovapaaksi.

4 TYÖPROSESSI

4.1 Prosessin ja oppaan vaiheet

Minulla oli heti hyvin vahva visio siitä, miten opinnäytetyöni toteutuisi. Paliskuntain yhdistyksen nettisivuilla on erinomainen opas porosta, joten halusin samantyyliin tehdä kattavan, helppolukuisen sekä visuaalisesti miellyttävän oppaan koiranomistajille poronhoitoalueella. Oppaan kohderyhmä ja toteutus muokkautuivat hyvinkin luonnollisesti ja nopeasti, kuten aiemmassa työn rajauksessa kävin läpi, ilman että täytyi itse päättää suurempia rajauksia tai ratkaisuja.

Heti prosessin alussa kysyin Paliskuntain yhdistykseltä sekä Yhteinen poronhoitoalue -hankkeelta olisivatko kiinnostuneita toimimaan opinnäytetyöni toimeksiantajana. Koska opinnäytetyöni aikataulu oli todella tiukka, totesimme Paliskuntain yhdistyksen Vilma Sanaksenahon sekä ohjaajani Kirsi Muuttorannan kanssa, että sopimuksellisesti on yksinkertaisempaa toteuttaa toimeksianto Lapin ammattikorkeakoulun kautta. Yhteinen poronhoitoalue -hankkeen vastaus oli, että rahoittajan ohjeiden mukaan toimenpiteissä pitäisi näkyä selkeästi linkki työhyvintointiin sekä tuottavuuteen, joten opas ei tämän puolesta täyttänyt heidän kriteereitään. Molempien tahojen kanssa tein kuitenkin yhteistyötä koko prosessin ajan.

Opinnäytetyösuunnitelman teko oli omasta mielestäni ratkaisevin vaihe koko prosessissa. Suunnitelmaan hain lähes kaiken tarvittavan tausta-aineiston ja tutkimusmateriaalin, joita päädyin käyttämään oppaassakin. Poroista löytyi paljon kirjallisuutta ja tietoa, mutta kun aiheeni rajautui nimenomaan koirien aiheuttamiin porovahinkoihin ja koirien kouluttamiseen porovapaaksi, oli aineistoa vähemmän ja vaikeampi löytää. Kirjallisuutta en löytänyt aiheesta ollenkaan, ellei pois lueta koirien koulutuskirjallisuutta sekä liikenteen ja petojen aiheuttamia porovahinkoja. Nämäkin asiat vain sivusivat aihettani.

Uutisia ja artikkeleita löytyi kuitenkin koirien aiheuttamista porovahingoista sekä Poromies-lehdistä ja koira- ja metsästyslehdistä. Poromiesten ja koirankouluttajien haastattelut olivat myös arvokkaita tietolähteitä. Opinnäytetyösuunnitelma- vaiheessa aloin jo etsimään porotiloja ja kouluttajia opasta varten, mikä oli tärkeä osa aiheeni kokonaisuutta ja oppaan hyödyllisyyttä ajatellen.

Koska olin panostanut opinnäytetyösuunnitelmaan ja tausta-aineistoon, itse oppaan teko oli aineiston runsauden puolesta suhteellisen helppo prosessi. Eniten aikaa meni visuaalisen puolen suunnitteluun, kuvien hankkimiseen sekä aineiston muokkaamiseen ja tiivistämiseen. Koska pelkän tekstin lukeminen ei informatiivisessa oppaassa ole ainoa asia lukijalle, käytin havainnollistamiseen myös kuvia. Minulla oli itselläni paljon omia kuvia, joita käytin, mutta sain käyttöoikeuksia kuviin myös monilta muilta tahoilta. Kuvien lähteet löytyvät liitteenä olevan oppaan sisällysluettelosta.

Alusta lähtien olin päättänyt, että toteutan oppaan PDF-muodossa. Oppaan jakaminen eteenpäin on tiedostona helpompaa. Tein kuitenkin oppaan siten, että se olisi helppo toteuttaa myös painettuna versiona. Oppaassa on yhteensä 16 sivua, joten taiton puolesta parillinen sivumäärä on hyvä. Mikäli oppaasta tehtäisiin paperinen versio muutin oppaan loppuun lisätyt linkit QR-koodeiksi, jotka on kätevä katsoa älypuhelimella (Kuvio 1). Alun perin olin aikonut käyttää PowerPointia oppaan tekemiseen, mutta visuaalisen muotoilun vuoksi päädyin käyttämään Canva.fi -sivustoa. Canva on helppokäyttöinen graafisen suunnittelun työkalu, jonka monipuolisilla ominaisuuksilla sain oppaasta juuri sen näköisen kuin halusin. Olen myös käyttänyt sivustoa aiemminkin, joten käyttö oli tuttua. Canvasta löytyy paljon työkaluja esimerkiksi kuvien muokkaamiseen ja käytin visuaalisen ilmeen tehostamiseen kuvien lisäksi erilaisia kuvioita ja fontteja.

Kuvio 1. QR-koodit

Oppaan visuaaliseen ulkonäköön olenkin hyvin tyytyväinen. Kuten Paliskuntain yhdistyksen sivuilla oleva poro-opas, halusin tehdä oppaasta helppolukuisen ja mielenkiintoisen. En halunnut tunkea liikaa tekstiä yhdelle sivulle, vaan pyrin rakentamaan jokaisesta sivusta sellaisen, että nopealla silmäykselläkin siitä saa oleellisimman tiedon ja että lukijan silmät hakeutuisivat asettelun avulla oikeisiin kohtiin. Tätä varten käytin esimerkiksi erilaisia kehyksiä, ympyröitä ja värejä (Kuvio 2). Oppaasta pystyy helposti hakemaan haluamansa yksittäisenkin tiedon, mutta on myös kokonaisuudessaan miellyttävä lukea, eikä tukahduta lukijaa.

Muista nämä!

- Olet vastuussa koirastasi ja sen tekemisistä
- Vakuuta koirasi
- Pidä kerrallaan vapaana vain yhtä hallinnassa olevaa ja porovapaata koira
- Noudata kiinnipitoaikoja ja lakia
- Vältä koirien kanssa kulkemista porotöille keskeisillä alueilla
- Poroja ajavaa tai poroa vahingoittanutta koira ei tule laskea uudestaan irti poronhoitoalueelle

Eniten koirien aiheuttamia vahinkoja sattuu syksyisin ja talvisin. Yleisimpiä koirien aiheuttamia porovahinkoja ovat:

- Porojen ajattamisesta koituneet vammat, tai porojen ajattaminen heikoille jälle tai liikenteen sekaan
- Keväisin vaadinten ennenaikainen vasominen tai luominen sekä vasojen erkaantuminen ajattamisen vuoksi
- Porojen vahingoittaminen, raateleminen tai tappaminen
- Porotöiden häiritseminen esimerkiksi tokan hajottaminen
- Rykimän häiriintyminen

Vapaana juossut koira voi aiheuttaa vahinkoa vielä pitkään tapahtuneen jälkeenkin. Vaatimet ovat keväällä herkkiä ja voivat luoda vasansa stressin seurauksena.

Koiravahingon sattuessa:

- Estä lisävahingot, ota koira kiinni
- Huolehdi porosta ja tarvittaessa lopeta pahoin loukkaantunut poro, jos voit.
- Ilmoita välittömästi poliisille, 112 sekä alueen poroisännälle.
- Koiranomistaja on korvausvelvollinen.

Kuvio 2 Kuvioden ja värien hyödyntäminen

Koska tausta-aineistoa oli pieneen oppaaseen verrattuna suhteellisen paljon, oli tärkeä miettiä tarkkaan lausemuodot ja mikä on oleellista. Teksti olikin mietittävä siten, että sen ymmärtäisi kuka vain. Yritin ajatella opasta kohderyhmän mukaisesti sellaisen lukijan silmin, joka asuu poronhoitoalueella, mutta ei välttämättä ole kotoisin sieltä eikä tiedä poroista paljon sekä omistaa millaisen koiran tahansa. Varsinkin porosanasto voi olla monelle sellaista, ettei ymmärrä mitä esimerkiksi rykimäparttio tarkoittaa. Keräsin oppaasta palautetta niiltä, jotka siinä olivat olleet mukana sekä läheisiltäni ja sanasto ehdotettiin oppaan loppuun. Sanasto löytyy liitteestä sivulta 15.

Olen tehnyt yhteistyötä Paliskuntain yhdistyksen porotalousneuvoja Vilma Saksenahon kanssa, ja olen luvannut oppaan yhdistyksen käytettäväksi. Opas on tarkoitettu julkaista Paliskuntain yhdistyksen nettisivuilla, mutta olemme keskustelleet myös painetun version tekemisestä.

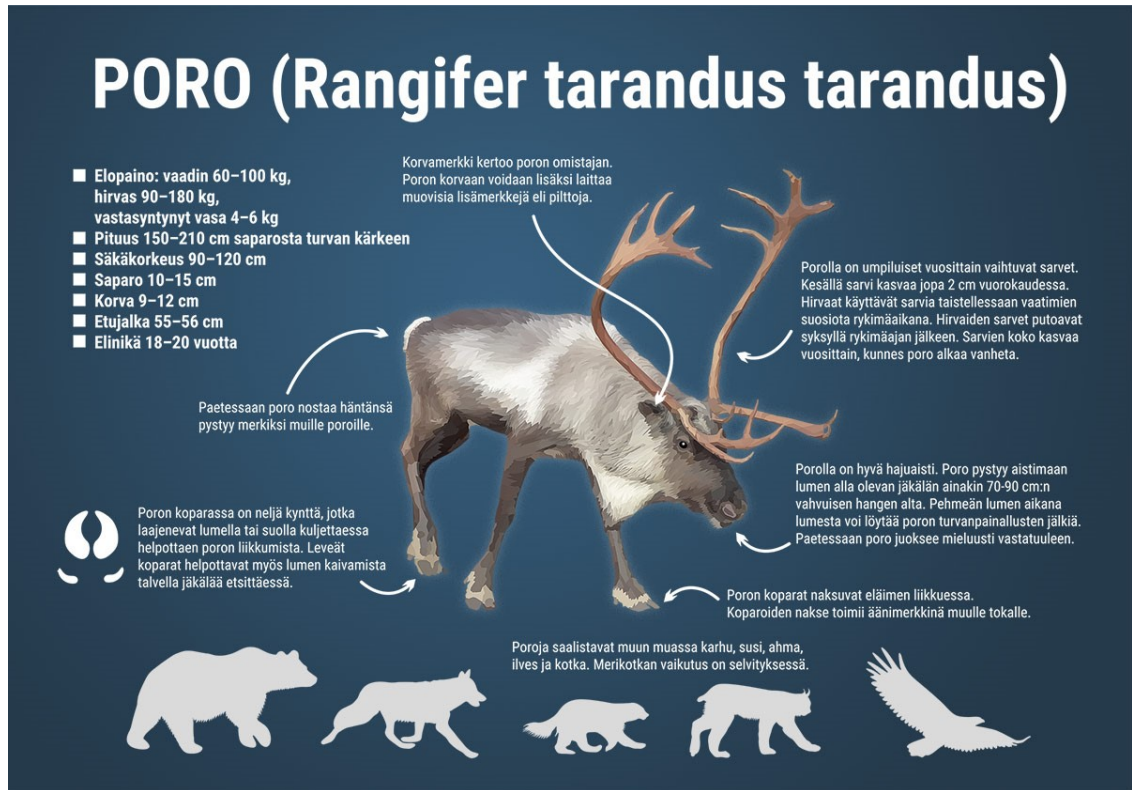
4.2 Tehtyjen ratkaisujen ja päätösten perustelut

Kuten aiheen ja tehtävän rajauksessa aiemmin kerroin, oppaani alkuperäinen kohderyhmä olisi ollut muualta poronhoitoalueelle metsästämään tulevat metsästäjät ja metsästyskoirat. Oppaan edetessä ja haastatellessa poromiehiä sekä koirankouluttajia oli todella valaisevaa huomata missä ongelma todella on. Koska itsekin olen Etelä-Suomesta kotoisin, oma oletus oli, että ongelma on nimenomaan poronhoitoalueen ulkopuolella asuvissa henkilöissä ja heidän koirissaan, mitkä eivät ole ikinä nähneetkään poroja. Haastattelujen jälkeen olikin täysin järjestyksessä, että on hyödyllisempää lähteä ensin ratkaisemaan poronhoitoalueen sisäisiä ongelmakohtia kuin ulkopuolelta tulevia.

Vaikka visio oppaasta ja sen sisällöstä oli voimakas, tarpeellisen tiedon valitseminen ja rajaaminen oli haastavaa. Pääaihealueet olivat minulla alusta asti selkeät, jotka koin olevan tärkeimpiä kohderyhmän lukijoille. Näitä olisivat oleellisin tieto porosta ja poronhoidosta, miten koirat aiheuttavat vahinkoja ja mikä vastuu omistajalla on sekä miten koirasta saisi porovapaan. Näiden aiheiden ympärille lähdin rakentamaan opasta sekä etsimään ja rajaamaan tietoa.

Poroista halusin kertoa vain oleellisimman ja käytin informatiivisia kuvia välttääkseni liikaa tekstiä (Kuvio 3). Poroista on olemassa jo opas ja tietoa on helposti muutenkin saatavilla, joten en kokenut tarpeelliseksi kertoa aivan kaikkea poroista, sillä oppaan pääaiheena ovat koirat. Vaikka oppaan kohderyhmänä ovat kaikenlaisten koirien omistajat, halusin tarkentaa oppaaseen lisää metsästyskoirista ja metsästyksestä. Metsästys on iso osa varsinkin pohjoissuomalaisista kulttuuria sekä elämäntapaa ja metsästyskoiria on paljon. Muista aiheista eli vastuista, vakuutuksista, laeista sekä porovahingoista kerroin nimenomaan sillä tyylillä, että ne koskevat kaikkia koiria ja koiranomistajia. Kuvissa käytinkin erituisia ja käyttötarkoitukseltaan erilaisia koiria, jotta useamman koiranomistajan olisi

helpompi samaistua oppaaseen. Opas onkin tehty sillä silmällä, ettei se leimaudu yksinomaan tietyille käyttöominaisuuksille, roturyhmille tai omistajille.

Kuvio 3. Informatiivisten kuvien hyödyntäminen oppaassa

Alkuperäisen suunnitelman ja aikataulun mukaan olisin halunnut saatuani oppaan esittelykelpoiseksi laittaa sen jollekin alustalle kommentoitavaksi. Facebookin poromies-, koira- ja metsästysryhmät olisivat voineet olla sopivia ja niissä olisi tavoittanut mahdollisimman monta ihmistä nopeasti. Facebook kuitenkin alustana tuntui hieman kyseenalaiselta opinnäytetyötä ajatellen. Soveliaampia olisivat voineet olla esimerkiksi koirayhdistysten, metsästysseurojen ja paliskuntien poroisäntien kautta kerätyt kommentit.

Koska opinnäytetyöprosessini aikataulu oli jo lähtökohtaisesti tiukka, sairastumiseni koronaan ja lähes kolmen viikon täydellinen työkyvyttömyys pakottivat tekemään ratkaisuja oppaan kommenttikierroksen suhteen. Koska ulkopuoliselle kommenttikierrokselle ei vain yksinkertaisesti ollut aikaa, päätin kierrättää oppaan vain niillä, jotka olivat oppaassa jollain tavoin olleet mukana sekä läheisilleni. Heiltä sainkin hyvää palautetta ja näkökulmia oppaan muokkaamiseen.

4.3 Työprosessin ja lopputuotteen arviointi

Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessini on ollut omasta mielestäni tyydyttävää tasoa. Koronan tekemät muutokset koulunkäyntiin sekä oma sairastaminen ja hyvinvointi ovat olleet isoja haasteita yleiselläkin tasolla. Jo pelkästään se, että opinnäytetyöni aikataulu oli hyvin tiukka, toi omat haasteensa. Koska työni aihe oli itselle todella mielenkiintoinen ja läheinen, harmittaa ettei minulla ollut enemmän aikaa sille. Mikäli aikaa olisi ollut enemmän, olisin tehnyt muutaman asian eri tavalla.

Etsiessäni porotiloja ja kouluttajia ajanpuute rajoitti todella paljon. Ajan kanssa olisi yhteistyöhaluisia tiloja ja kouluttajia pystynyt hakemaan niin, että jokaisen paliskunnan poroisännän kautta olisi kyselty potentiaalisia tiloja sekä jakanut ilmoituksia. Kouluttajien puolelta olisi ollut hyvä käydä läpi paikallisia koirayhdistyksiä sekä alueen kasvattajia. Myös metsästysseuroista olisi voinut kysellä. Asiasta olisi voinut laittaa ilmoitusta Poromies-lehteen tai muihinkin koira- tai metsästyslehtiin ja sosiaalista mediaa hyödyntää aktiivisemmin.

Ottaen aikataulun ja muut huomioon, lopputuotteeseen eli oppaaseen olen erittäin tyytyväinen. Visuaalisuus, laadullisuus, tiedon tiivistäminen sekä kokonaisuuden hahmottaminen ovat omia vahvuuksiani, joita pääsin hyödyntämään oppaan teossa. Oppaan teossa motivoi paljon myös tieto siitä, että oppaasta on hyötyä Paliskuntain yhdistykselle.

5 POHDINTA

Kokonaisuudessaan kun mietin opinnäytetyöni prosessia alusta loppuun sekä lopputuotetta eli opasta, olen tyytyväinen. Ohjaajani avulla tiukallakin aikataululla suunniteltu prosessi oli täysin toteutettavissa. Pelkästään senkin takia, että aihe oli itselle todella mielenkiintoinen ja tärkeä, opinnäytetyöprosessi eteni kuin itseltään. Tietysti mikäli aikaa olisi ollut enemmän, olisi opinnäytetyöni ja opas varmasti laajempi sekä kattavampi. Kuten työprosessin arviointi luvussa totesin, prosessin eri vaiheissa olisin tehnyt muutamat asiat toisin, mikäli aikaa olisi ollut.

Koen opinnäytetyöni olevan myös hyödyllinen ja tiedän, että se on erittäin ajankohtainen. Nyt, vaikka opinnäytetyöni on jo päätöksessä, luen viikoittain uutisia koirien aiheuttamista porovahingoista ympäri poronhoitoaluetta. Poromiehet päästävät nyt poronsa luontoon ja vaatimet vasovat jo. Nyt siis on äärimmäisen tärkeää pitää koirat kiinni ja sen määrää myös koirien kiinnipitoaika. Tämä aihe on itselleni todella tärkeä, koska minusta valmistuu tuleva poronhoidon ammattilainen. Toivon myös, että oppaani vaikuttaisi tulevaisuudessa edes vähän.

Koiran kanssa poronhoitoalueella -oppaani annan Paliskuntain yhdistyksen käyttöön. Yhdistyksen Vilma Sanaksenahon kanssa keskusteltuamme oppaan ajankohtaisuudesta totesimme molemmat, että on tärkeää, että tätä aihetta tuodaan koko ajan enemmän julki ja pienetkin teot porovahinkojen ehkäisemiseksi ovat tärkeitä.

Koen että tekemälläni oppaalla voisi olla potentiaalia muuallakin kuin vain Paliskuntain yhdistyksen nettisivuilla. Kuten aiheen kehittämismahdollisuuksien kohdassa mietin, voisi opasta jakaa esimerkiksi metsästys- ja koiralehtien välissä tai suoraan metsästys- ja koiraseurojen jäsenille. Koirien aiheuttamat porovahingot on myös sellainen aihe, joka saisi ylittää uutiskynnyksen herkemmin ja tavoittaa koko kansan. Mitä enemmän ääntä asiasta pidetään ja mitä useammassa kanavassa se tulee julki, uskon että koirien aiheuttamat porovahingot lähtevät laskuun.

LÄHTEET

Agria 2022. Agria Eläinvakuutus. Asiakaspalveluneuvojan haastattelu 20.4.2022.

Helle, T. 1982. Peuran ja poron jäljillä. Helsinki: Kirjayhtymä.

Kantola, A. 2022. Villa Vaamila. Poromiehen haastattelu keväällä 2022.

Karlsson, J. 2022. Checklista skadad/dödad ren av hund. Svenska Samernas Riksförbund. Viitattu 30.4.2022 https://www.sapmi.se/ren_och_hund/checklista-skadaddodad-ren-av-hund/.

Lapin AMK 2020. Yhteinen poronhoitoalue -hanke. Viitattu 28.4.2022 <https://www.lapinamk.fi/fi/Yrityksille-ja-yhteisoille/Tutkimus,-kehitys-ja-innovaatiot/Teollisuuden-ja-luonnonvarojen-osaamisala/Yhteinen-poronhoitoalue--hanke>.

Lapin AMK Biotalous 2021. Metsästys poronhoitoalueella. Yhteinen poronhoitoalue -hanke. Viitattu 28.4.2022 <https://www.youtube.com/watch?v=Nv7RAg61fHA>.

Lappalainen, M. 2022. Palosaaren porotila. Poromiehen haastattelu keväällä 2022.

Maununiemi, A. 2022. SieriPoro Safaris. Poromiehen haastattelu keväällä 2022.

Metsästyslaki 28.6.1993/615.

Nieminen, M. 2014. Poro. Helsinki: Books on Demand.

Niia, A. 2022. Bena validij viesso tjerماجij. Viitattu 9.5.2022 https://arena.yle.fi/1-50959481?fbclid=IwAR2o6KyREXbDVUcHI_PbZTMkFU-jkOYN33pSKUJAHy2TjgsIO4IPdQqJTljQ.

Norsk Kennel Klub 2022. Hundeloven regulerer båndtvang. Viitattu 11.5.2022 <https://www.nkk.no/hundeloven-regulerer-bandtvang/category948.html>.

Paliskuntain yhdistys 2022. Koiravahingot. Viitattu 28.4.2022 <https://paliskunnat.fi/py/porovahingot/koiravahingot/>.

Pasma, S. 2022. SieriPoro Safaris. Poromiehen haastattelu keväällä 2022.

Poronhoitolaki 14.9.1990/848.

Poromies 2011. Koiravahingot poronhoitoalueella. Poromies 6/2011, 5–7.

Rehtonen, T. 2021. Koirien aiheuttamat vahingot lisääntyneet merkittävästi. Poromies 1/2021, 67–69.

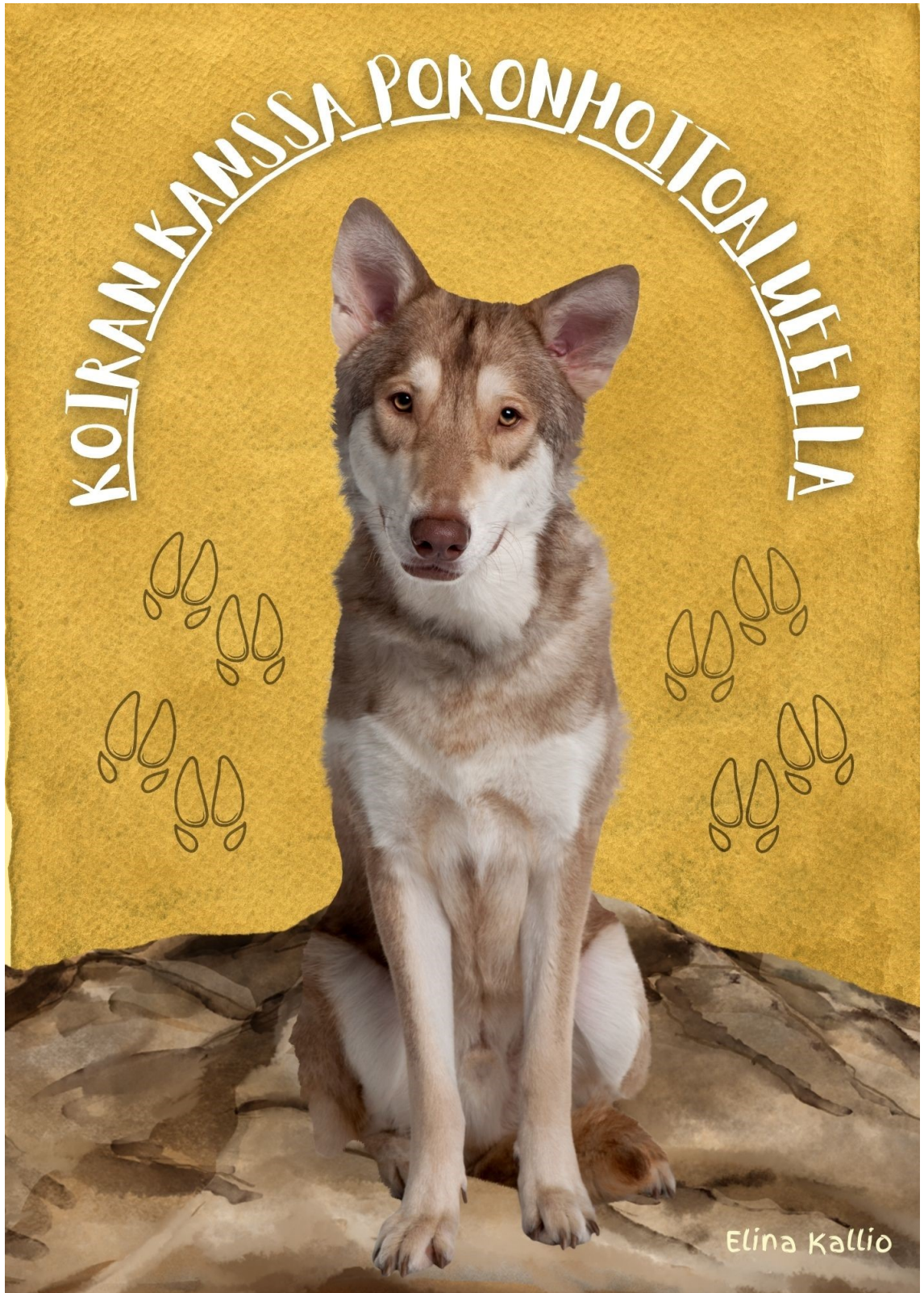
Sallinen, M. 2020. Elokuu oli Lapissa ennätysellisen vilkas kotimaan matkailijoiden osalta. Lapin Kansa 24.9.2020. Viitattu 9.5.2022 <https://www.lapin-kansa.fi/elokuu-oli-lapissa-ennatysellisen-vilkas-kotimaan/2930211>.

Tammela, L. 2020. Koirien aiheuttamista porovahingoista kerätään tilastotietoa – arviolta sata tapausta vuosittain, kuolemia muutamia kymmeniä. Viitattu 28.4.2022 <https://yle.fi/uutiset/3-11479114>.

Svenska Kennelklubben 2022. Tillsynslagen. Viitattu 11.5.2022 <https://www.skk.se/sv/hundagande/lagar-och-regler/tillsynslagen/>.

LIITE

Koiran kanssa poronhoitoalueella -opas

Sisältö:

PORO 2

PORONHOITOALUE JA PALISKUNNAT 3

PORONHOITOVUOSI 4

METSÄSTYSKOIRAT JA METSÄSTYS 5

VAKUUTUKSET 6

VASTUUT JA LAKI 7-8

POROVAHINGOT 9-10

KOIRAN POROVAPAAUS 11

KOULUTUS 12-13

KOULUTUSPAIKKOJA 14

LINKKEJÄ JA SANASTOA 15

2

PORO (Rangifer tarandus tarandus)

- Elopaino: vaadin 60–100 kg, hirvas 90–180 kg, vastasyntynyt vasa 4–6 kg
- Pituus 150–210 cm saparosta turvan kärkeen
- Sääkorkeus 90–120 cm
- Saparo 10–15 cm
- Korva 9–12 cm
- Etujalka 55–56 cm
- Elinikä 18–20 vuotta

Korvamerkki kertoo poron omistajan. Poron korvaan voidaan lisäksi laittaa muovisia lisämerkkejä eli pilttoja.

Porolla on umpiluiset vuosittain vaihtuvat sarvet. Kesällä sarvi kasvaa jopa 2 cm vuorokaudessa. Hirvaat käyttävät sarvia taistellessaan vaatimien suosiota rykimäaikana. Hirvaiden sarvet putoavat syksyllä rykimäajan jälkeen. Sarvien koko kasvaa vuosittain, kunnes poro alkaa vanheta.

Paetessaan poro nostaa häntänsä pysty merkiksi muille poroille.

Porolla on hyvä hajuisti. Poro pystyy aistimaan lumen alla olevan jäkälän ainakin 70-90 cm:n vahvuisen hangen alta. Pehmeän lumen aikana lumesta voi löytää poron turvanpäinälusten jääkiä. Paetessaan poro juoksee mielusti vastatuuleen.

Poron koparassa on neljä kynttä, jotka laajenevat lumella tai suolla kuljettaessa helpottaen poron liikkumista. Leveät koparat helpottavat myös lumen kaivamista talvella jäkälää etsittäessä.

Poron koparat naksuvat eläimen liikuessa. Koparoiden nakse toimii äänimerkinä muulle tokalle.

Poroja saalistavat muun muassa karhu, susi, ahma, ilves ja kotka. Merikotkan vaikutus on selvityksessä.

Paliskuntain yhdistys

Poron historia on pitkä ja monivaiheinen. Paimentolaisporonhoito levisi lännestä päin 1500-luvulla ja yleistyi Pohjois-Suomeen 1600-luvun jälkeen. Poronhoito onkin vanhin pohjoisen elinkeinomme ja työllistää tänä päivänäkin monia. Poroa ja luontoa kunnioitetaan suuresti.

Poroa hyödynnetään myös monin tavoin. Poromatka- ja kailutilat tarjoavat erilaisia poroelämyksiä ja poroja koulutetaan kilpaurheiluunkin. Poronliha on myös erittäin laadukasta, arvostettua ja se on ainoa lihatuotteemme, jolle on myönnetty EU:n nimisuoja.

PORONHOITOALUE JA PALISKUNNAT

Suomessa suurin sallittu eloporomäärä on 203 700 poroa.

poronhoitajia on Suomessa noin 4300.

Poronhoitoalue on poronhoitolailla (848/1990) määritelty poronhoitoa varten tarkoitettu alue.

Poronhoitoalueen koko on 122 936 neliökilometriä eli 36 % Suomen pinta-alasta. Poronhoitoalue kattaa Lapin maakunnan (Kemi-Tornion aluetta lukuun ottamatta) sekä pohjoisosat Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnista.

Suomen poronhoitoalue on jaettu 54 paliskuntaan. Paliskunnat ovat pinta-aloiltaan sekä poromääriltään erikokoisia. Jokainen paliskunta on osakkaitensa eli poromiesten muodostama yhteisö ja porotaloutta ohjaa poronhoitolaki. Jokaista paliskuntaa johtaa oma poroisäntä.

SUOMEN PALISKUNNAT

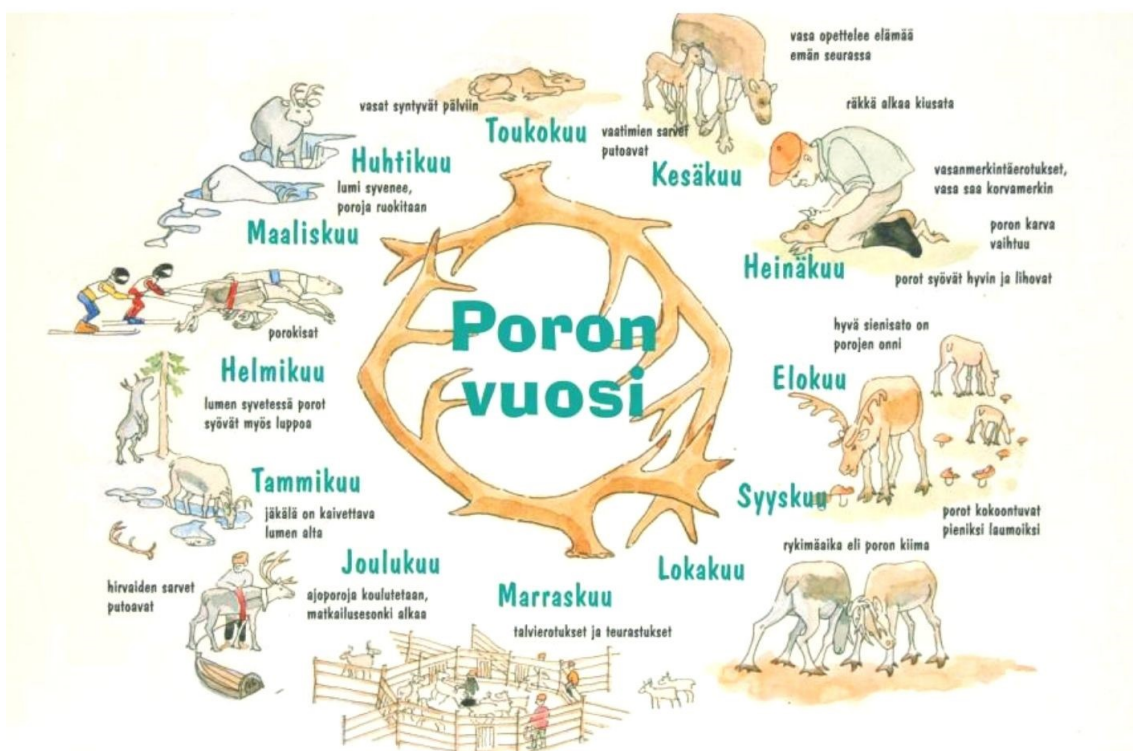

PORONHOITOVUOSI

poronhoitovuosi alkaa 1.6 ja päättyy 31.5

Kesällä suurin tapahtuma on vasanleikko, jossa uudet poronvasat saavat korvamerkkinsä. Syksyllä on kiima eli rykimäaika, jolloin hirvaat kokoavat vaatimia yhteen. Kiima-aika kestää noin kolme viikkoa. Rykimäparttioita kootaan isommaksi tokaksi ja ajetaan erotusaitoihin. Erotuksissa porot loislääkitään, sekä luetaan eli kirjataan omistajilleen ja teurasporot erotetaan.

Talvisin poroja paimennetaan kelkoilla luonnonlaitumilla ja tarvittaessa lisäruokitaan kovimpien talvikuukausien ajan. Osa poromiehistä ottaa porot talviaitaukseen ruokittavaksi. Keväällä vaatimet vasovat toukokuun aikoihin. Pääosin vaatimet vasovat luonnossa vakiintuneilla vasomisalueilla, mutta osa poromiehistä vasottaa aidassa ja päästävät vasta sen jälkeen luontoon.

Poron vuosi kuukausittain (Alkuperäinen kuva Metsähallitus, Luontopalvelut/Venla Väisänen)

METSÄSTYSKOIRAT

🐾 Suomessa on yli 100 🐾
metsästyskoirarotua ja
metsästyskäytössä koiria on
vuosittain jopa 80 000-120 000.

Lähes jokaiselle riistalajille löytyykin sopiva metsästyskoira. Lapissa käytetään paljon lintu-, hirvi- ja ajokoiria. Riekkomaille lähdetään usein seisojan kanssa.

METSÄSTYS

Metsästysjärjestelyt Pohjois-Suomessa poikkeavat merkittävästi muusta Suomesta. Paikallisilla on vapaa ja ilmainen metsästysoikeus kotikunnassaan valtion mailla. Muualta tulevien täytyy ostaa metsästyslupansa Metsähallitukselta, kun ne tulevat myyntiin. Lupien määrää rajoitetaan ja määrä riippuu paikallisten metsästyksestä sekä riistakantojen vahvuudesta.

Metsästyskausi osuu samaan aikaan kuin poronhoitovuoden kiireisin aika, eli poroerotukset. Ennen metsästystä on hyvä ottaa selville alueen **poroisännän** tiedot ja kysyä mahdollisista porotöistä. Muutamissa paliskunnissa on käytössä porotöistä ilmoittava palvelu **porotyot.fi**

Lapin suosituin koirarotu on jämtlammipystykorva.

VAKUUTUKSET

Jokaisella koiranomistajalla on vastuu koirastaan ja sen tekemisistä. Varsinkin käyttö- ja metsästyskoirien kanssa todennäköisemmin sattuu ja tapahtuu, joten sopivan vakuutuksen hankkiminen on järkevää.

Yleisimmät koiravakuutukset:

- koiran **vastuuvakuutus** korvaa kolmannelle osapuolelle aiheutuvat kulut, mikäli koira esimerkiksi aiheuttaisi poroille vahinkoa.
- koiran **hoitokuluvakuutus**, joka korvaa eläinlääkärikuluja sekä **henkivakuutus**.
- koiran käyttötavasta riippuen, koiralle voi hankkia myös **käyttöominaisuusturvan**, mikäli koira vahingoittuisi pysyvästi esimerkiksi metsästettäessä.

VASTUUT & LAKI

7

Metsästyslain (615/1993)

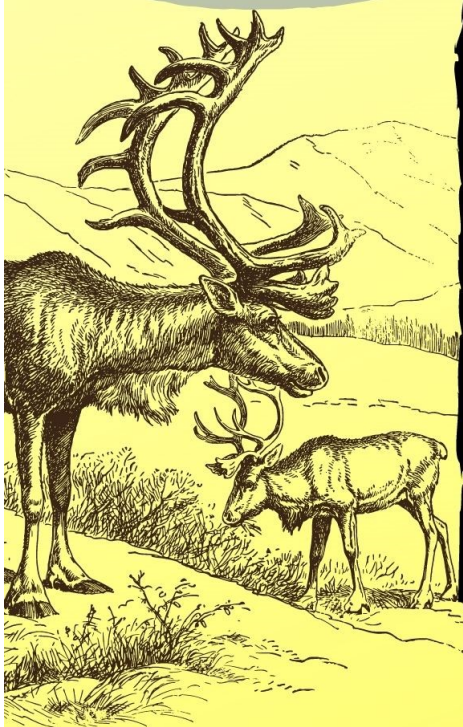
noudattamista valvova viranomaisen sekä poronmistaja ja poropaimen saavat oman paliskuntansa alueella tappaa isännättömän koiran, joka koirien kiinnipitoaikana tavataan ajamasta poroja niiden laitumella tai joka muuna aikana tavataan repimästä ajamaansa poroa. Koiraa ei kuitenkaan saa tappaa, jos se saadaan kiinni tai vahinko voidaan muuten estää. Kiinniottamisesta tai tappamisesta on ilmoitettava välittömästi poliisille.

Poronhoitolaki 42 §

Porojen pelotteleminen on kielletty. Pelottelemisesta poronmistajalle ja paliskunnalle aiheutunut vahinko ja haitta on korvattava. Porojen karkottamista vahinkojen ehkäisemiseksi ei pidetä porojen pelottelemisena.

Metsästyslaki 53 §

Koiran pitäminen toisen alueella:
Ilman maanomistajan tai metsästysoikeuden haltijan lupaa koiraa ei saa pitää irti toisen alueella.
Maanomistajalla tai metsästysoikeuden haltijalla on oikeus poistaa alueelta siellä oleva koira tai ottaa se talteen. Jos koiran avulla metsästettäessä ajo tai haukku poikkeaa vieraille alueelle, alueen omistajan tai metsästysoikeuden haltijan on kuitenkin annettava ajon tai haukun jatkoa häiriintymättä puolen tunnin ajan. Jollei koiran omistaja tämän ajan kuluessa hae koiraa pois, alueen omistajalla tai metsästysoikeuden haltijalla on oikeus keskeyttää ajo tai haukku sekä poistaa alueelta koira tai ottaa se talteen.

KOIRIEN KIINNIPTOAIKA

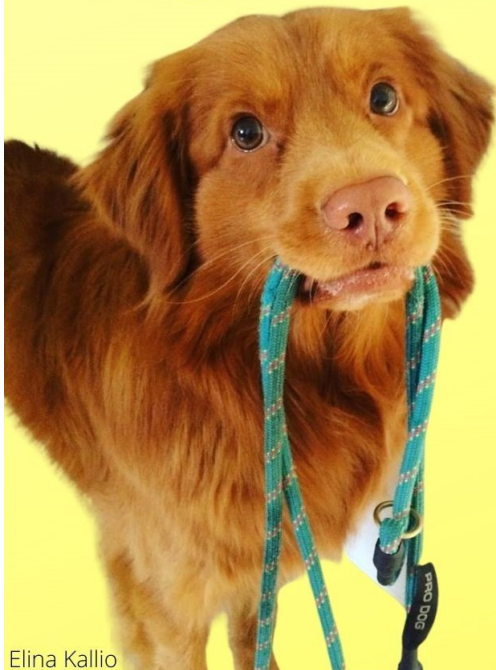
1.3-19.8

Metsästyslaki 51 §

Maaliskuun 1. päivästä elokuun 19. päivään ulkona oleva koira on pidettävä kytkettynä tai siten, että se on välittömästi kytkettävissä.

Edellä 1 momentissa sanottu ei kuitenkaan koske:

- 1) alueen omistajan tai haltijan luvalla pihamaalla tai puutarhassa taikka koiran pitämiseen varatulla aidatulla alueella olevaa koira;
- 2) viittä kuukautta nuorempaa koira;
- 3) paimentamis-, opas- tai vartiointitehtävässä taikka muussa sen laatussa palvelutehtävässä olevaa koira;
- 4) poliisin, tullilaitoksen, puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen tehtävässä olevaa koira; eikä
- 5) koira, jota koulutetaan 3 tai 4 kohdassa tarkoitettuun tehtävään.

Elina Kallio

Muista, että koiran irtipitämiseen tarvitset aina luvan!

Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvollisuudesta saadaan poiketa, kun muuta kuin ajavaa koira käytetään metsästyksen. Kiellosta saadaan poiketa myös, kun kanakoira tai muuta lintukoira koulutetaan rauhoitettuja riistaeläimiä niiden lisääntymisaikana häiritsemättä.

9

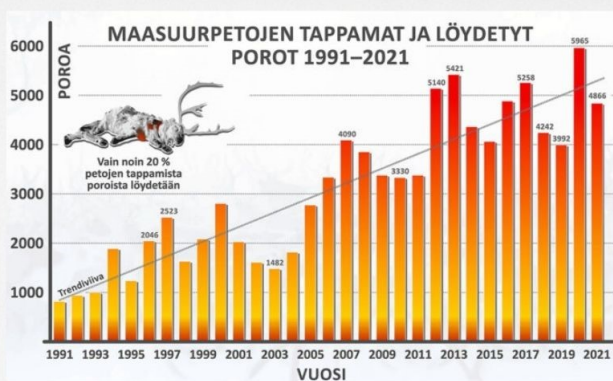
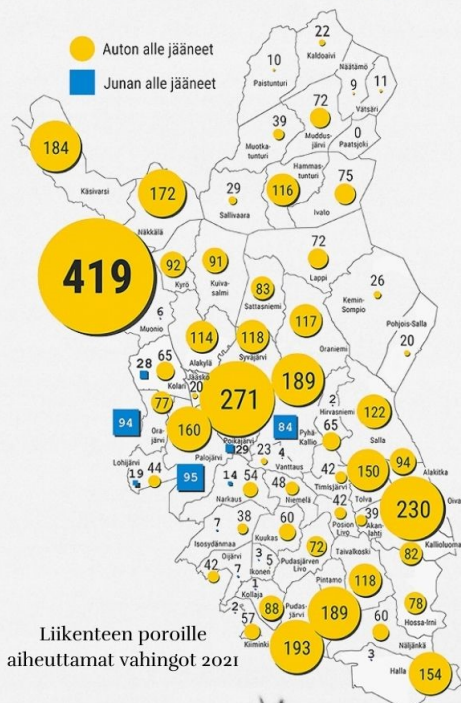
POROVAHINGOT

Koska porot liikkuvat vapaasti luonnossa, vahingoilta ei voi välttyä. Yleisimpiä vahinkoja ovat peto- ja liikennevahingot.

Valtio korvasi petojen aiheuttamia porovahinkoja pomiehille, mutta vain noin 20% petojen tappamista poroista löydetään.

Suomessa Liikennevakuutuskeskus korvaa poronostajalle liikennevahingossa menetetyn poron. Jos poron omistajaa ei voida selvittää, korvauksen saa tapahtumapaikan paliskunta. Vahingon aiheuttaja ei ole korvausvastuussa porosta.

Porolla on poronhoitoalueella maanomistussuhteista riippumaton vapaa laidunnusoikeus.

Myös tavallinen seurakoira ilman metsästysviettiä voi aiheuttaa suuria tuhoja päästessään porotokan sekaan ja vähintään hajottaa poromiesten vaivalla kokoaman tokan.

Muista nämä!

- Olet vastuussa koirastasi ja sen tekemisistä
- Vakuuta koirasi
- Pidä kerrallaan vapaana vain yhtä hallinnassa olevaa ja porovapaata koira
- Noudata kiinnipitoaikoja ja lakia
- Vältä koirien kanssa kulkemista porotöille keskeisillä alueilla
- Poroja ajavaa tai poroa vahingoittanutta koira ei tule laskea uudestaan irti poronhoitoalueelle

- Eniten koirien aiheuttamia vahinkoja sattuu syksyisin ja talvisin. Yleisimpiä koirien aiheuttamia porovahinkoja ovat:
- Porojen ajattamisesta koituneet vammat, tai porojen ajattaminen heikoille jälle tai liikenteen sekaan
 - Keväisin vaadinten ennenaikainen vasominen tai luominen sekä vasojen erkaantuminen ajattamisen vuoksi
 - Porojen vahingoittaminen, raateleminen tai tappaminen
 - Porotöiden häiritseminen esimerkiksi tokan hajottaminen
 - Rykimän häiriintyminen

Vapaana juussut koira voi aiheuttaa vahinkoa vielä pitkään tapahtuneen jälkeenkin. Vaatimet ovat keväällä herkkiä ja voivat luoda vasansa stressin seurauksena.

Koiravahingon sattuessa:

- Estä lisävahingot, ota koira kiinni
- Huolehdi porosta ja tarvittaessa lopeta pahoin loukkaantunut poro, jos voit.
- Ilmoita välittömästi poliisille, 112 sekä alueen poroisännälle.
 - Koiranomistaja on korvausvelvollinen.

Heidi Nikumaa

Koiran kouluttaminen porovapaaksi hyödyttää sekä koiranomistajia, että poronostajia. Varsinkin poronhoitoalueella asuvien koiranomistajien on kannattavaa kouluttaa oma koiransa porovapaaksi, sillä poroihin tulee törmäämään enemmän tai myöhemmin.

KOULUTTAMALLA KOIRASI KUNNIOITAT MYÖS
POHJOIS-SUOMEN VANHIMPAA ELINKEINOA
JA SEN HARJOITTAJIA!

kaikki mahtuvat
metsään!

Metsästyskoirat luulevat poroa riistaksi. Juoksuun lähtevä poro voikin olla liian suuri houkutus myös aivan tavalliselle seurakoiralle. Kevästä loppusyksyyn poroihin voi törmätä lähes missä vain, jopa kaupungissa.

Koiran kouluttaminen porovapaaksi onkin suuri helpotus omistajalle, kun voi kulkea missä vain ja luottaa omaan koiraansa!

Oona Kaarela

12

Koiran kouluttaminen porovapaaksi kannattaa aloittaa jo pentuna.

MIKÄ TAHANSA KOIRA
ON KOULUTETTAVISSA
POROVAPAAKSI!

KOULUTUS

MUISTA:
PORO REAGOI AINA
KOIRAAN, VAIKKEI KOIRA
REAGOISI POROON

Mitä nuorempana koulutuksen aloittaa, sitä parempi. Porojen pelotteleminen on poronhoitolailla kielletty, mutta poroja kauempaa hallitusti seuraamalla yhdessä koiran kanssa, pystyy koiraa alkaa totuttamaan poroihin. Koiran koulutus perustuu kuitenkin koiran ja omistajan väliseen suhteeseen ja yhteistyöhön.

Venäläis-eurooppalainen laika Brikka tutustumassa poroihin Vaamilassa.

Heidi Nikumaa

Tässä muutama vinkki miten pääset alkuun oman koirasi kouluttamisessa porovapaaksi!

 ALOITA KOULUTUS PENNUSTA LÄHTIEN

 LUO KOIRAAN SUHDE, VAIN SINÄ TUNNET KOIRASI

 TEHKÄÄ ASIOITA YHDESSÄ JA KULKEKAA PALJON MAASTOSSA

 HARJOITTELE PERUSTOTTELEVAISUUTTA KAIKKIALLA

 KOULUTTAMINEN VAATII AIKAA JA TOISTOJA

 ÄLÄ IKINÄ MENE POROAITAUKSEEN KOIRAN KANSSA ILMAN LUPAA!

 PIDÄ KOIRA KYTKETTYNÄ TAI PITKÄSSÄ LIINASSA KUN TUTUSTUTAT KOIRAA POROIHIN

 PALKITSE KOIRA, KUN SE TEKEE OIKEIN, TORU KUN VÄÄRIN. SE EI OLE PALKITTAVAA, KUN KOIRA SAAPUU KARKUREISSULTAAN TUNNIN PÄÄSTÄ...

 TARKKAILE KOIRAASI, OPI TUNTEMAAN KOIRASI ELEET JA KEHONKIELI

Seuraavalta sivulta löydät paikkoja, jonne voit mennä totuttamaan koirasi poroihin hallitusti ja ohjatusti!

KOULUTUSPAIKKOJA

**Kujalan
Porotila**
REINDEER FARM

Kujalan Porotila
Kemijärventie 131, Ruka-Kuusamo
0405515927

ALOSAAREN
poro- ja kalastustila

Palosaaren Porotila
Meskusvaarantie 66, Kuusamo
040 589 1695

SieriPoro Safaris
Kurivaarantie 203, Rovaniemi
Ari Maununiemi 0408458754
Sampo Pasma 0408253756

Villa Vaamila
Jauhojärventie 475, Kallo
Heidi Nikumaa 0407528692
heidi.nikumaa@kairanpalvelut.fi

Hyödyllisiä linkkejä

- Poroisäntien yhteystiedot

- Porotyöt

- Metsästyslaki

- Lisätietoa porosta

Sanastoa

- ELOPORO: erotusten jälkeen eloon jäävä poro, jota ei teurasteta
- EROTUKSET: syksystä alkutalveen pidettäviä tilaisuuksia, jossa poromiehet yhdessä käsittelevät porot. Porot tarkastetaan, lääkitään ja kirjataan omistajilleen korvamerkin mukaan ja eloon tai teuraaksi menevät erotellaan
- RYKIMÄPARTTIO: naarasporojen ja uroksen muodostama pieni ryhmä, jonka urosporo on itselleen haalinut kiima-aikaan
- TOKKA: suuri porolauma, jossa voi olla satoja tai jopa tuhansia poroja
- VASANLEIKKO: kesällä juhannuksen aikaan ajoittuva tapahtuma, jossa vasalle leikataan puukolla korviin emänsä poromerkki, eli poromiehen yksilöllinen merkki ja omistaja kirjataan ylös